

Pekka Kuusniemi

07.06.2021

Pekka Kuusniemi, 53, verkställande direktör för livsmedelsbolaget Raisio, drar ur sladden på sin hybridbil på gården till sitt relativt nya hem. Kuusniemi har bott här sedan han tillträdde som vd för Raisio i slutet av 2017. Han var dock redan bekant med kvarteren sedan tidigare. Barndomshemmet för minstingen i Åbofamiljen ligger mindre än tio kilometer från Raisios huvudkontor.

- Jag har hittat tillbaka till mina rötter. Det känns bra nu när jag de senaste åren haft mer än 100 resdagar utomlands per år. Under mina sista år på kran- och duschföretaget Oras Group bodde jag i Stuttgart, Tyskland, säger Kuusniemi.

Nu fortsätter resan mot Raisionkaari industripark, precis intill den lilla staden Reso, där Raisios huvudkontor och större delen av produktionen ligger.

- Här har vi bland annat en vetekvarn, en fiskmatsfabrik, en produktionsanläggning för ingredienser till Benecol samt ett kolneutralt biokraftverk på nio megawatt. Det producerar industriell ånga för energi och uppvärmning av hela det 42 hektar stora industriområdet.

Bredvid produktionsanläggningarna som patinerats av tidens tand syns en fabrik som lyser av nyhetens glans.

- Vi lever i spännande tider nu. Detta är en ny utvecklings- och produktionsanläggning för växtbaserade mervärdesprodukter. Vi håller som bäst på att ta den i bruk, säger Kuusniemi.

Raisios största investering de senaste åren, en produktionsanläggning som kostar cirka 45 miljoner euro, förväntas börja producera konsumentprodukter under andra halvåret 2021. Många av produkterna från den nya fabriken kommer att förpackas under varumärkena Elovena och Benecol. Detta är bolagets största satsning på organisk tillväxt på årtionden. Den nya fabriken visar att Raisio nu i första hand profilerar sig som ett varumärke för hälsosam mat.

En tydlig strategi och fokus på starka varumärken är en betydande kursändring för Raisio. Sedan Kuusniemi tillträdde som vd för bolaget har Raisio sålt två tidigare affärsområden: godis och nötköttsfoder. Konfektyrfabrikerna i Tjeckien och Storbritannien såldes till Irland till ett pris av cirka 100 miljoner euro. Verksamheten med anknytning till nötköttsfoder gick till Sverige för 34 miljoner euro. Bolagets omsättning har halverats jämfört med för några år sedan, men nettoresultatet har minskat relativt lite och likviditeten är nu stark. Raisio har finansiella tillgångar och likvida medel på nästan 100 miljoner euro. Likvida medel investeras huvudsakligen i investeringar med låg risk och hög likviditet.

- Företagsförvärv är en del av vår strategi, men det finns ingen press på att göra dem. Inköpet och dess mervärde kartläggs utifrån vad Raisio gör.

I april förvärvade Raisio Verso Food Oy, som är känt för sina bondböneprodukter.

- Ett av våra huvudsakliga mål är tillväxt genom växtbaserade mervärdesprodukter. Med Verso Food blir vi marknadsledare i Finland på den snabbt växande marknaden för växtproteiner.

Bolaget, som tidigare var ett slags hybridhus, fokuserar nu på två affärsområden: växtbaserad hälsosam mat och ingredienser samt fiskfoder. Under Kuusniemis tid har ett nytt hållbarhetsprogram implementerats i Raisio och företagets hållbarhetsdirektör sitter nu med i koncernens ledningsgrupp. Investeringar i bolagets egna produktionsanläggningar i Nokia och Raisio möjliggör att de kommer att vara koldioxidneutrala under 2021. Fossila bränslen används inte för att producera egna energibehov.

- Det säger sig självt att detta inte är endast en persons förtjänst, utan jag har implementerat strategin i samarbete med vår kompetenta personal. Framtiden finns i marknaden för växtbaserade och hälsosamma samt miljövänliga livsmedel. Vi behöver till exempel göra Elovina och våra havreprodukter till ett lika internationellt varumärke som Benecol, säger Kuusniemi. Han vet att ju starkare de enskilda varumärkena är, desto större är företagets marknadsvärde.

"Företagsförvärv är en del av vår strategi, men det finns ingen press på att göra dem."

Pekka Kuusniemi, ansvarsfull strateg och vd för Raisio.

Från taxiratt till vd

Den finske pojken fascinerades av det svenskspråkiga Åbo från tidig ålder. I början av 1970-talet köpte hans far en segelbåt och familjen blev medlemmar i ett svenskspråkigt segelsällskap. Pekka kom i kontakt med den internationella dimensionen hemifrån: hans far arbetade i internationella chefsbefattningar och bjöd hem utländska kollegor på besök. Kuusniemi kunde kommunicera på svenska redan i högstadiet. Resan fortsatte till det svenskspråkiga universitetet Åbo Akademi varifrån Kuusniemi avlade en magisterexamen i nationalekonomi. Vid sidan av studierna körde Kuusniemi taxi. Pengarna han tjänade investerade han i sin första egna bostad.

- 1994, efter fyra år bakom ratten på en taxi och med studier som fortfarande pågick, började jag känna att det var dags för mig att gå vidare, berättar Kuusniemi.

Unilever, ett av världens största livsmedelsföretag, råkade lämpligt ha ett jobb lediganslaget i Åbo. Det blev en vändpunkt för Kuusniemi, som kom att bli utvald bland 300 sökanden och fick sitt första jobb med månadslön.

- Det var en ganska hård skola. Jag kom att bli marknadsföringsrepresentant och hade hand om försäljningen till alla stora dagligvarukedjor i Finland. Nu när jag jobbar på Raisio har jag märkt att jag tack vare erfarenheterna från Unilever verkligen vet något om dagligvaruhandeln. Allt arbete är värdefullt och man vet aldrig när man kan få nytta av vilka färdigheter.

Sin rent faktiska läroskola i handel fick Kuusniemi vid millennieskiftet vid Tunturi - ett gigantiskt inhemskt varumärke som tillverkar cyklar och träningsutrustning.

- Tunturi som varit ett familjeägt företag hade på grund av överdrivet risktagande fallit i armarna på finansiärer. Att kryssa sig fram i den situationen var mycket lärorikt.

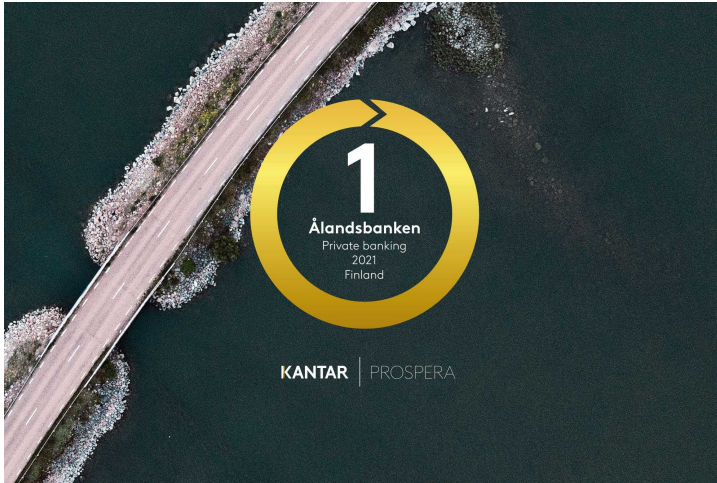
Från Tunturi flyttade Kuusniemi till en av de främsta bland finska familjeföretag, Oras Oy, som tillverkar kranar och duschar. Den finländska och ryska marknaden blev Kuusniemis ansvarsområden och samtidigt blev han medlem i koncernens lednings-grupp. 2004 blev han ansvarig för varumärket Oras och från och med 2006 tog han över ansvaret för hela koncernens försäljning och marknadsföring. År 2007 utsågs Kuusniemi till Oras första vd utanför släkten Paasikivi, vid 39 års ålder.

Oras Group och Raisio skiljer sig åt i sin företagsform - Raisio är ett börsnoterat bolag - men det finns fortfarande många likheter. Bägge företagens nuvarande omsättning är drygt 200 miljoner euro och en stor del av omsättningen kommer från internationella affärer. Ryssland är en viktig marknad för båda företagen. Kuusniemi beräknar att han under sin tid i Oras besökte Ryssland cirka 50 gånger.

- Man kan säga att jag inte är rädd för Ryssland.

Förutom Ryssland är Raisios starka marknad utomlands i synnerhet Storbritannien. Kuusniemi talar engelska eller svenska under sina affärsresor och säger att han någorlunda hänger med även i tyskspråkiga förhandlingar.

- Inte en endaste dag har jag ångrat att jag kom att välja Åbo Akademi. Svenska språket har varit nyttigt på vägen och överlag gillar jag en flerspråkig och internationell arbetsmiljö.

”Vi kan och måste skapa ett välbefinnande på ett ansvarsfullt sätt.”

Pekka Kuusniemi, ansvarsfull strateg och vd för Raisio.

Hav och värden

Östersjön och Åbo skärgård har en egen speciell plats i Kuusniemis hjärta.

- Min far byggde en timmerstuga på vår lilla ö i Pargas år 1967 och jag var bara ett par veckor gammal när jag var på ön för första gången. Den platsen är oss speciellt kär och vi tillbringar mycket tid där.

Kuusniemi har också en 40-fots segelbåt.

- Seglat har jag gjort alltsedan barnsben. Från 15 års ålder arbetade jag också till sjöss under somrarna, som däckspojke på Håll Skärgården ren rf:s Roope-fartyg.

Kuusniemi gillar Östersjön så mycket att havet under sommarsäsongen kan stjäla 40-50 övernattningsnätter från hans kalender.

Östersjön förenar även Raisio och Ålandsbanken, enligt Kuusniemi.

- Ålandsbanken är en naturlig partner för oss då det kommer till val av bank eftersom den utmärker sig från sina konkurrenter med sitt hållbarhetsprogram. Östersjöprojektet är tufft, liksom Åland Index, som mäter inkörens koldioxidavtryck. På Raisio är vi även bekanta med vindkraftfonden.

För Raisio är Östersjön konkret ”business” och ett viktigt produktionsområde. Raisioaqua, Finlands marknadsledare inom fiskfoder och Finlands enda fiskfodertillverkare, har gjort betydande investeringar för att främja fiskodlingens miljövänlighet. Varumärket Baltic Blend säkerställer att fiskfoder tillverkas av strömming och skarpsill. Varje kilo fisk som odlas med Baltic Blend tar bort fosfor från Östersjön och minskar fiskodlingars kvävebelastning avsevärt. Fisk som odlas inhemskt

med foder från Raisioaqua får en rekommendation från miljöorganisationen WWF. Fiskodlingens miljöbelastning i Finland har halverats på drygt tio år och Raisio, som den största producenten av fiskfoder, spelar en viktig roll och har ett stort ansvar.

- Ålandsbanken har under flera år arbetat långsiktigt med ansvarsfulla investeringar och för att främja Östersjöns välbefinnande. Trots det gjorde de rekordresultat år 2020. Raisio bedriver också en mycket lönsam verksamhet genom att investera i koldioxidneutral produktion, hälsosamma växtbaserade livsmedel samt förpackningsmaterial som går att återvinna. Vi kan och måste skapa ett välbefinnande på ett ansvarsfullt sätt, säger Kuusniemi.

Tiderna har förändrats och den gröna ekonomin, som beaktar ekosystemets välbefinnande som en integrerad del av systemet, är inte längre bara en dröm bland miljöaktivister. Ett levande exempel på detta är Kuusniemi, som dock är en vanlig finsk man som äter viltkött. Eller kanske inte helt vanlig. Mannens militära rang är befälhavare - i den finska flottan - som motsvarar en major i den finska armén. Som reservist har Kuusniemi högsta möjliga militära rang och pojken är en förstaårs kadett.

- Jag är väldigt patriotisk, liksom min far och farfar. För mig är patriotism sund internationalism och att känna till sina egna rötter, inte ohälsosam nationalism eller populistisk politik. Det handlar om värderingar. Som ledare känner jag mig också som en värdeledare. Långsiktigt planerad verksamhet där människor ges makt och ansvar. Alla är kanske inte alltid värda tilliten, men de flesta är det. Min uppfattning om människor är positiv. Om personalen delar bolagets värderingar och strategi, kan man till och med gå igenom eld och vatten med en sådan grupp.

Text **Jouni Kantola** Foto **Jetro Stavén**